
Sociální analýza chování (sociální interakce, zkušenosti, „socializační analýza chování“)

Hodnocení sociální kompetence = strategií v sociální interakci

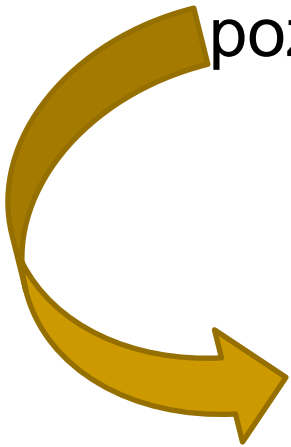
- pro vyhodnocení její dosažené aktuální úrovně
- pro účely stanovení priorit a zaměření intervenčních postupů.

Postupy:

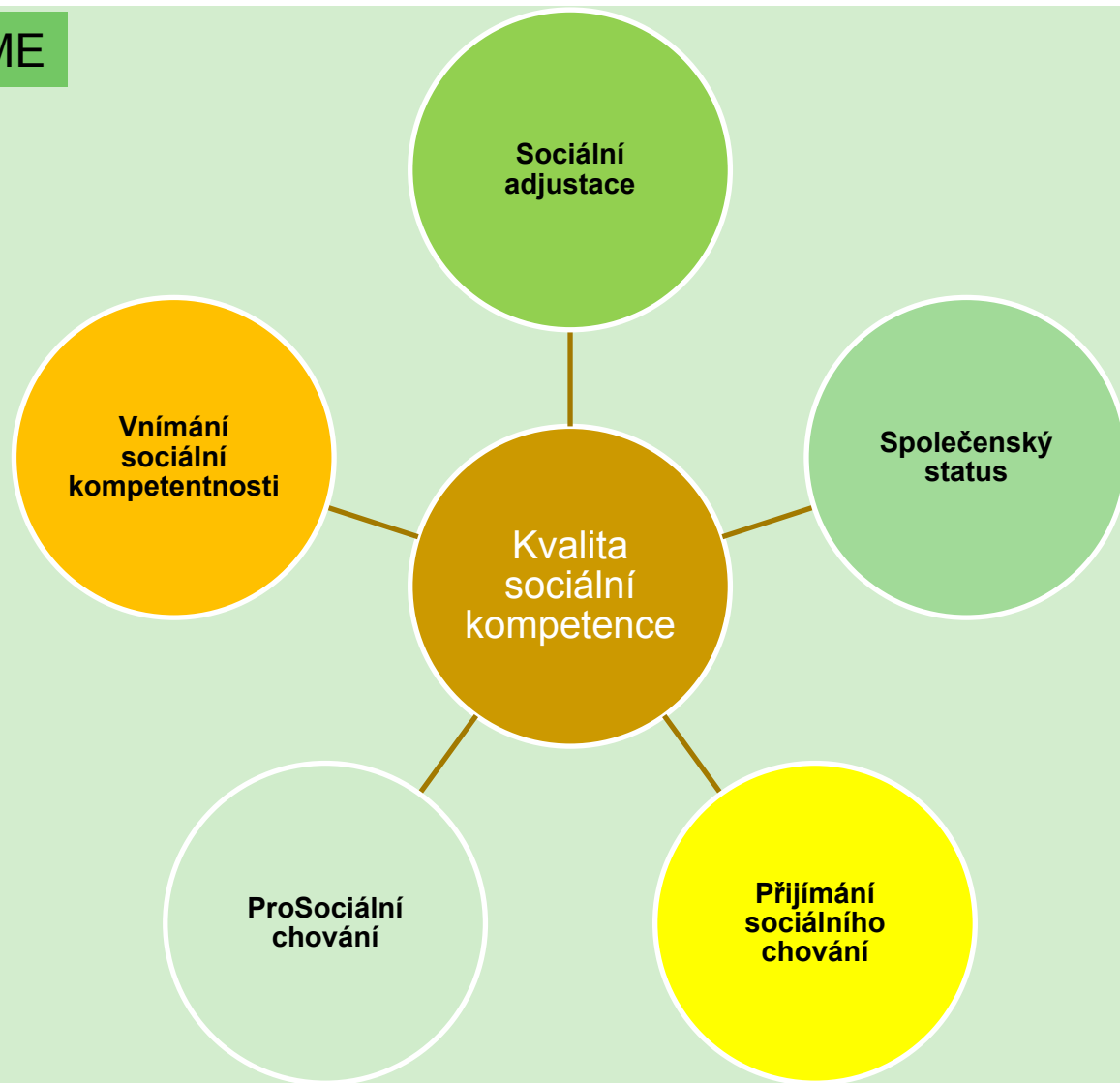
- a) vymezení dvou základních východisek - *stanovení indikátorů kompetentnosti a stanovení metod zjišťování.*
- b) Diagnostické hodnocení sociálních dovedností u dětí s poruchami chování probíhá v pěti koherentních etapách:
  - 1) *klasifikace deficitů sociálních dovedností*
  - 2) *situační analýza problému,*
  - 3) *volba cílového chování pro intervenci,*
  - 4) *aplikace intervence a její průběžná evaluace,*
  - 5) *výstupní evaluace intervence.*

Efektivní způsob zkoumání socializačního procesu (Stankowski, 2004)

- mechanismy sociálního přizpůsobení –
funkce chování
    - účinnost nebo stupeň, na jakém jedinec realizuje požadavky
      - osobní nezávislosti,
      - společenské odpovědnosti
- ve vazbě na očekávání a požadavcích sociálního prostředí.

SLEDUJEME

Co si pod tím představíte? Práce ve skupině.....

Indikátory posouzení kvality sociální kompetence (Výrost, Slaměník (2008))

Sociální adjustace – míra úspěšnosti jedince v dosahování důležitých vývojových úloh a cílů.

Společenský status v různých oblastech jedincova života. Pro zjištění úrovně sociální kompetence se porovnává sociální status se statusem dobře adjustovaného jedince dané společnosti, který by měl mít určitý socioekonomický status.

Obecné posouzení sociální kompetence - zdroji jsou sebeposouzení, hodnocení vrstevníky, učiteli, rodiči.

Sociální chování – zdrojem je frekvence sociálních interakcí, výskyt prosociálního chování, hodnocení míry naplňování požadavků relevantních aktuálním sociálním rolím.

Posouzení produktů sociálního chování, tzn. úroveň sociálních vědomostí, akceptace jedince vrstevníky (sociometrické metody).

Indikátory dobré přizpůsobivosti

- *jsou v realitě ukotvený pohled na sebe i sociální prostředí,*
  - *hledání žádoucích forem uvolňování emočního napětí,*
  - *zdokonalování řešení konfliktů.*
-

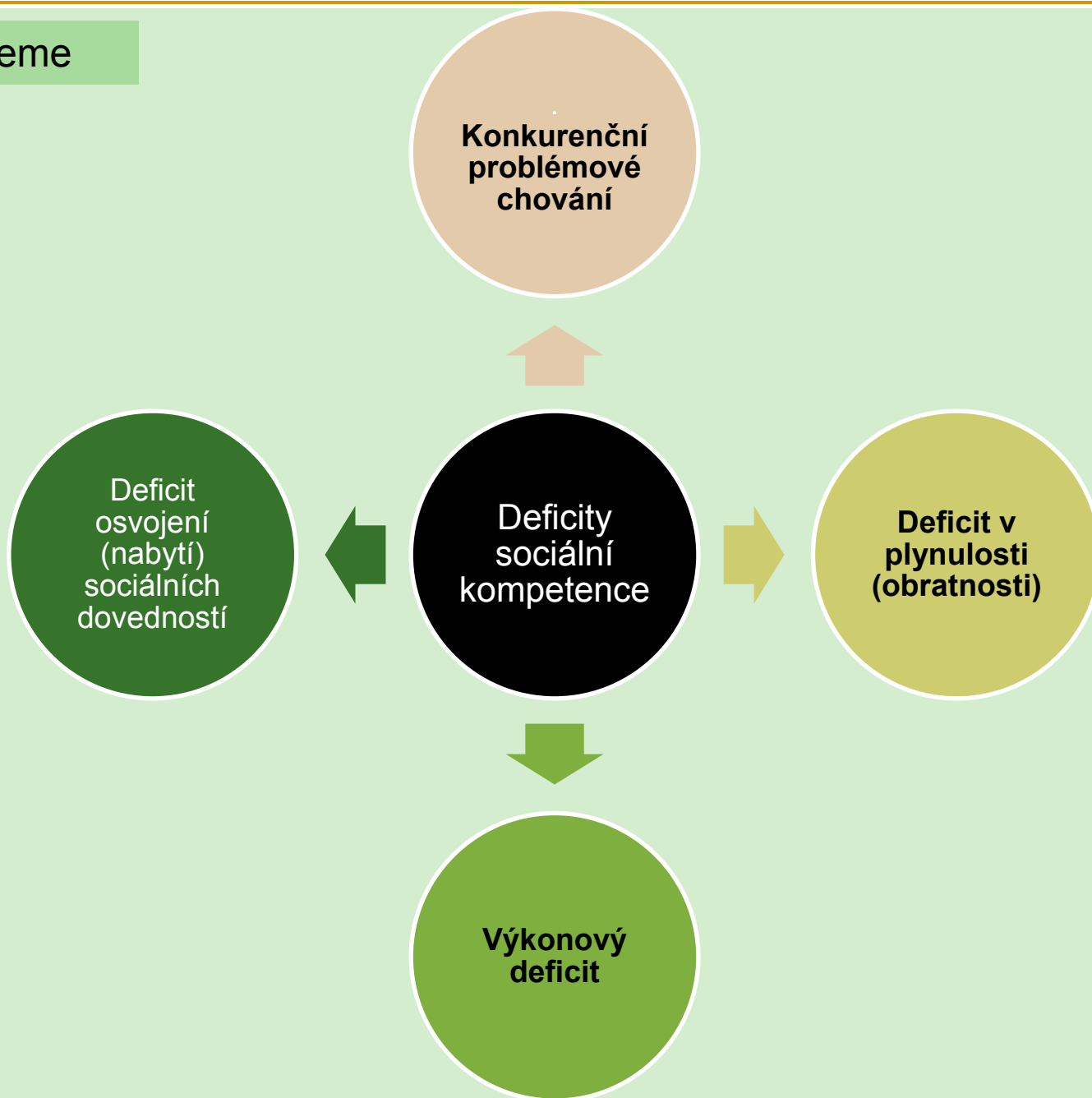
Indikátory sociálního chování

Sociální, kognitivní a konativní způsobilosti

Kognitivní, sociální a konativní vnímání a interpretování sociálních situací.

- Sociální způsobilosti - Komunikace, asertivita, Způsobilost pro rozvoj zdravých sociálních vztahů, vyjednávání, odmítnutí,, empatie
  - Kognitivní způsobilosti - Rozhodování a řešení problémů, anticipace svého chování, reflexe následků svého chování, kritické myšlení
  - Konativní způsobilosti - Stres management, Manažerování emočního prožívání, včetně agrese, Sebekontrola
-

Sledujeme

Indikátory identifikující deficitní oblasti sociální kompetence

1. **Deficit osvojení (nabytí) sociálních dovedností** - je způsoben nedostatečně rozvinutými či absentujícími sociálními znalostmi a dovednostmi, což se odráží v omezeném repertoáru chování v různých podmínkách. Intervence by se měla zaměřovat na osvojení nových dovedností.
2. **Výkonový deficit** - nechybí sociální vědomosti a dovednosti, ale absentuje neuro-kognitivní schopnost pro aplikaci nabyté sociální dovednosti a demonstraci sociálně způsobilého chování v sociálních situacích. Problém v používání žádoucího sociálního chování úzce souvisí s nedostatečnou motivací. Intervence by se měla zaměřit na podněcování a posilování žádoucích sociálních dovedností.

Indikátory identifikující deficitní oblasti sociální kompetence 2

3. **Deficit v plynulosti (obratnosti) používání sociálních dovedností** - jedná se o neobratnost v sociálním kontaktu, kdy dítě chce sociální dovednost použít, zároveň ví jak, ale její aplikace je strnulá, nešikovná, neúčelná. Může mít původ v nepřítomnosti kompetentního modelu sociálního chování nebo v nepřiměřeném použití nově osvojené nebo málo užívané sociální dovednosti. Intervence se bude zaměřovat na opakování a procvičování sociálních dovedností. Vyšší procento jedinců trpí deficitem plynulosti než předchozími dvěma deficity (Watson, T., S., Gresham, F. M. 1998).

  4. **Konkurenční problémové chování** (externalizačního i internalizačního charakteru) – tuto deficitní oblast dělí na dvě podúrovně:
    - ❑ a. **Deficit sebekontroly sociálních dovedností** (inhibovanost nebo impulzivita narušují rozvoj sociálních dovedností)
    - ❑ b. **Deficit sebekontroly výkonu** (absence schopnosti uplatňovat získané sociální dovednosti)
-

Chyba v sociálním výkonu

- Z hlediska perspektivy problematického chování považuje Spence (2003) chyby v sociálním výkonu za výsledek zpevněného soupeřivého (konkurenčního) chování nebo chování zamezujícího užití vhodné sociální odezvy.
- Např. děti a mladiství s poruchou řízeného chování (conduct disorder) bez pozitivní vazby ve svém blízkém okolí (sociálním a emočním poli), inklinují k vrstevnickým partám s odlišnými normami, kde může být přijetí násilí základní hodnotou uspokojování potřeb či řešení konfliktů. Užití agrese tak převládne nad adekvátními sociálními dovednostmi, které byly neúspěšné.
- U sociálně úzkostných dětí Spence (1999) identifikovala sklon ke kognitivním problémům při zpracování situace, k podceňování vlastní sociální zdatnosti, nízkou schopnost vyjadřovat vlastní očekávání, předjímání negativních výsledků interakce, což u těchto dětí vede k vyhýbání se sociálním situacím.
- Obě skupiny – jak děti s poruchami chování externalizačního charakteru, tak i internalizačního charakteru (sociálně úzkostné, inhibované) méně často iniciují sociální interakci a významně méně získávají pozitivní zpětnou vazbu od vrstevníků.